

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 27 Lutego r. s. 1825 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Gazeta Handlowa, w S. Petersburgu wydana, zawiera artykuł następujący: „Handel Rosyi z Chinami i Mongolią, w Kiachcie, jak wiadomo, odbywający się, zwraca uwagę szczególniej, dla znakomitości handlu herbaty: ten bowiem produkt Chin i Korei nigdzie się do Rosyi nie wpuszcza, prócz Kiachty, wyjąwszy małą może ilość, takż z tamtąd przywożoney przez okręty rossyjsko-amerykańskie. Handel Kiachty, jako i we wszystkich miejscach rossyjskich, graniczących z Azją, jest zamianowy. Od 1 stycznia do 1 listopada 1824 r. obrót handlu był następujący: Wprowadzono: herbaty 142,229 pudów 21 $\frac{1}{2}$ fun. na 5,761,586 r. 12 $\frac{1}{2}$ k. — materyy: bawełnianych na 78,212 r. 65 k. — jedwabnych na 76,176 r. 35 k. — kitayki na 672,703 r. 50 k. — cukru lodowatego na 92,236 r. 50 k. — różnych towarów na 161,264 r. 11 $\frac{1}{2}$ k. Ogółem: na 6,842,178 r. 24 k. — Wyprowadzono: futer na 3,912,799 r. 99 $\frac{1}{2}$ k. — wyrobów: bawełnianych na 363,694 r. 30 $\frac{1}{2}$ k. — wełnianych na 702,058 r. 31 k. — bydła na 27,027 r. 35 k., zboża na 21,219 r. 59 k., skór na 1,290,416 r. 68 k. — ozetdiku i tiku (wyroby lniane) na 182,593 r. 62 k., muskusu na 52,611 r. 65 k., różnych towarów na 289,786 r. 74 k., ogół: na 6,842,178 r. 24 k. — Uwaga 1. Porównawszy ilość wprowadzonej herbaty z ceną, postrzeżemy, że funt jej wszelkiego gatunku bez różnicy, kosztuje w Kiachcie około 1 r. 50 k. Porównując tę cenę z tą, jaka się płaci wewnątrz Państwa, 4 do 100 rubli zagatunek średni i lepszy (niższe gatunki są daleko tańsze), okaże się, jak wielki jest obrót handlu wewnętrznego i jak znakomite są summy, na transporta, sprzedaż cząstkową i t. d. tego produktu. Gdyż cała prawie ta ilość spożywa się w Rosyi: a wywozi się bardzo mało. Przeciwnie, ilość wprowadzanej kawy do Rosyi, w porównaniu do innych krajów, jest daleko mniejsza. Nierówność ilości wprowadzanej obu produktów, w porównaniu do liczby mieszkańców, prowadzi do następnych wypadków: że w Rosyi nie tak, jak w Niemczech, Danii, Szwecyi, i innych krajach, do pierwszych potrzeb wszystkich prawie mieszkańców należy, nie kawa, ale herbata, używana nie tylko przez mieszkańców klasy najniższej, ale nawet i przez narody wpółdzkie, koczownicami żyjące. Dostrzeżono, że w ostatnich czasach zmniejszyło się używanie wódki, a herbata miejsce jej zastąpiła: zjawisko, nader pożądané, ze względu na obyczaje. — Uwaga 2ga. Wywóz futer do Chin łączy się z innemi gałęziami obrotu wewnętrznego. Największą ilość dostarcza Kompania Rossyjsko-Amerykańska ze swoich posiadłości na wyspach Aleutskich i Północno-zachodnich brzegach Ameryki, niekiedy i u innych narodów zakupując. Znakomity kapitał osnową jest tego handlu, i prócz tego, wielu kapitalistów różnych stanów Państwa, starają się być jego uczestnikami. — Uwaga 3cia. Wielki wychód skór, w cenie na 1,290,416 r., zasługuje na uwagę i dowodem jest kwitnącego stanu zakładów do wyrabiania skór w części wschodniej Państwa; gdy przeciwnie też zakłady w guberniach zachodnich muszą być niższymi od innych

zakładów europejskich. Właściciele fabryk skórzanych w Syberyi, materyały dostają od narodów koczujących wewnątrz kraju i zagranicznych, w bliskości granic siedzących. Sukno średniego gatunku również tam znakomite zajmuje miejsce w liczbie towarów wychodowych i po większej części wyrabia się teraz na fabrykach własnych, wyjąwszy małą ilość tranzytowego, przez Rosyą przechodzącego. Chiny same mało potrzebują sukna: ale Mongołowie robią z niego odzienie. Fabryki sukienne w guberniach syberyjskich, wełnę dostają także od narodów koczujących.

We wsi Meymiszkiewie, w guber. kurland., z 12go na 13ty stycznia, wczasie burzy, piorun uderzył w browar i zupełnie go spalił ze spichrzem, w bliskości będącym. — W styczniu, w Rydze towary wchodowe, od których oło opłacono, były wartości 815,166 r.; wychodowych nie było. (P. P.).

ANGLIA.

Londyn dnia 11 lutego.

(z Korrespondenta Warszawskiego).

Król Jmć przyszedł zupełnie do zdrowia.

Pozawczora liczba zebranych członków w Izbie niższej niebyła dostateczną, aby narady miały miejsce mogły.

Hiszpani przysposabiają w Hawannie znaczne uzbrajania się.

Obrady dnia wczorayszego w Izbie niższej były ważne i ciekawe, a szczególniej mowy Pana Plunkett, jeneralnego prokuratora Irlandyi i P. Tierney, pierwszy bronił wniesionych przeciw związkowi katolickiemu środków, drugi uważał je za zbyt niebezpiecznymi.

— Dnia 16. —

Wczoraysze i pozawczoraysze posiedzenia Parlamentu, trwały do godziny 4 rano; tyczyły się Irlandyi, a w szczególności związku katolickiego. Większością 150 głosów (278 przeciwko 123) przyjęto nareszcie wniosek Pana Goulbourn względem pozwolenia, aby bil w téj mierze był wniesionym. Z wielkim zapalem mówili w obronie tego związku P. Brougham i P. Francis Burdett. Na mowę Pana Burdett odpowiedział minister Canning, zwracając uwagę Izby, iż niewłaściwie połączono z sobą, zupełnie odmienne przedmioty, jakimi są nieprawne postępowanie związku katolickiego, rzecz o emancypacji katolików irlandzkich, postępowanie w téj mierze rządu, a nawet jego osobiste. Przechodząc w téj materyi każdy punkt oddzielnie, rzekł pod względem związku katolickiego między innemi, co następuje: „Czyliż, żeby dowieść niezgodności tego (związku) z konstytucją potrzeba pewniejszych dowodów, nad te, jakie sam przedstawia, przyjmując na siebie charakter, w jakim go dzisiaj widzimy? Sam przez siebie wybrany, urządzony i ustanowiony: sam przez się zbierający się i rozwiązujący, niezajmujący sobie równego, nieuznający żadnej zwierzchności, pieniądze od ludu wybierający, miesza się już nawet w sprawy sądowe, gdy wyrokuje pierwey, nim sąd wyrzeczy względem osób, które do sądu pociąga.“

— Dnia 18. —

(z Gaz. Hamb. Börsen Halle).

We środę były pokoje u Króla Jmci; tegoż dnia Król dawał wysłuchanie Xiążęciu Polignac, Panu Deschesnes, który odwołał ozdoby orderu podwiązki, Ludwika XVIII; oraz posłowi Sycylijskiemu Hrabie Ludolf i hiszpańskiemu kawalerowi Los Rios, którzy złożyli swe listy wierzytelne; hrabiemu duńskiemu Moltke kazał sobie przedstawić Pana Catcharac, nominowanego posła przy związku niemieckim; miał tajną radę i dał wysłuchanie hrabiemu Harrowby.

Xiążęta Kumberland i Kambidge są w marcu spodziewani na powrót.

Podług wiadomości z Lisbony d. 7 b. m. miesce ministra stosunków zewnętrznych było jeszcze niezajęte, i zdawało się, iż oczekują na przybycie Karola Stuart.

Pan Brougham podczas ostatnich wielkich rozpraw zaprzeczał ministrom; że większa część narodu angielskiego sprzeciwia się emancypacji katolików; co gdyby nawet i prawda była, nie ma żadnej przyczyny do wstrzymania przeciwko im środków, które on uznaje za dobre.

Podług listów z Callao pod d. 17 października Belford Wilson, który był adjutantem jenerała Boliwara w Peru, z przyczyny odebraney rany w ostatniej bitwie, siadł na okręt Cambridge, dla popłynienia na powrót.

Pan Hume podał wniosek do prawa względem mianowania komitetu o wywożeniu machin. Gazeta Liverpool Mercury donosi, że oficerowie 12go regimentu ulanów noszą białe jedwabne chustki do nosa.

Deputacya katolików z Dublina wyjechała do Anglii.

Pan Wilbeforce z przyczyny słabego zdrowia usuwa się z Parlamentu, w którym 45 lat zasiadał.

Kapitan Franklin i towarzysze jego wyjechali z Liverpool do Nowego Yorku, dla odbycia wyprawy, lądem, do bieguna północnego.

Otrzymałszy listy z Nowego Yorku pod d. 25 stycznia. Kolumbijski jenerał Cortez przybył z Alvarado do Filadelfii i przywiózł wiadomości do posła kolumbijskiego w Meksyku, Pana Sta Maria, przez Acapulco z Huanchaco, w peruwiańskiej prowincyi, Trujillo, które razem łączą wiadomość o położeniu Callao do 3 listopada, kiedy to miasto od lądu i morza było opasane, gdy chilijski Kommodor Blanco dowodził siłą morską i Lima zajęte było przez kolumbijszczyków. Główna kwatery jenerała Boliwara d. 16 października była w Andaguailes po drodze do Cusco, kiedy on Cantera-ca w Huamanga i Rio-Pampas pobili; z bitwy tej z 6.000 ludzi, 1.800 tylko do Cusco powróciło dla połączenia się z Laserna, który pod Charcas przez wojsko z Buenos-Aires był pobity. Wojsko posiadało prowincye Potosi, Cochabamba, Oruro, Puno i Sta Cruz de la Sierra, a Bolivar pisał, że mu posiłki z Chili i Arika nadchodzą. Oprócz wzmocnienia w wojsku z Panama, posłano ztamtąd do Huanchako półtora miliona f. s. dla wojska w Peru.

(z Korrespondenta Hamburskiego).

Dnia 11 i zawczora odbyła się rada gabinetowa.

Kompania lewantska na powszechném zgromadzeniu akcyonistów, postanowiła: przywilej swój rządowi powrócić.

Wczora jenerał porucznik, Lord Combermere, został mianowany Naczelnie dowodzącym wojskiem kompanii wschodnio indyjskiej w Indyach drugim członkiem Rady w Bengalu.

Nasz minister w Szwajcaryi, Pan Vaughan, wczora tu przybył.

Zawczora Xiążę Esterhazy pracował z Panem Canningiem i hrabią Münster i miał wysłuchanie u Króla Jmci.

Rząd kazał własnym kosztem 40 nowych kościółów wybudować w górzystych okolicach Szkocyi.

Korrespondent gazety Morning Chronicle do-

nosi: w Paryżu rzeczą jest wiadomą, że jeźni utrzymują bardzo czynną korespondencyą z duchowieństwem w Irlandyi.

Podług gazety Publ Ledger, 5,000 ludzi ma być wysłanych do Portugalii.

Tak angielskie, jako i irlandzkie milicje, w tym roku będą miały ćwiczenia z bronią.

Na wyspie s. Tomasza panowała wielka niepokojność, z przyczyny odkrytego tam spisku murzynów, który ma swe odnogi na wyspach sąsiedzkich. Europejczycy w nocy nawet broni z rąk nie wypuszczają.

(z Gazety Warszawskiej).

Dnia 12 b. m. towarzystwo właścicieli okrętów obchodziło zwyczajną coroczną uroczystość. Przewodniczył hrabia Liverpool, prezes towarzystwa. Gdy członkowie towarzystwa spełnili kielich, za zdrowie obecnego ministra Canning, tenże dziękując im rzekł między innemi: „Długo mniemaliśmy, iż wielkość handlu naszego, będąca zasadą narodowej nauki naszej, pochodzi z tajemnej kombinacyi lub sztucznego systemu, czego inne kraje nie znają. Nie mogliśmy dla tego ganić innych narodów, iż działały podług swoich teoryi. Teraz jednak nadeszła chwila, kiedy przy pomysłnych okolicznościach z możliwością zastosowania do kraju sprawiedliwych i mądrych zasad zdrowej filozofii, rząd jest w stanie wprowadzić coraz bardziej systemat prostszy i mniej sztuczny względem interesów handlowych. Jeżeli dawniej trudno było nam samym poznać tajemnicę pomysłności naszej, tém trudniej jest dzisiaj wykazać innym tę ważną prawdę, iż pomysłność nasza wypływa tylko z naturalnych środków, których nam Opatrzność używała, i że każdy inny naród jest podobnie zdolnym do kwitnącego stanu, czego życzyć mu jest naszym interessem. Pomysłność naszą stanowi niezachwiana energia narodu angielskiego i ów duch przedsiębiorczy, który wszelką kontrolę przewyższa, rozciągając handel aż do krańców świata i wzniecając zdumienie ludów.“

Do Liverpool zawinął z Laguayra okręt Józefina z kawą i innemi towarami. Jest to pierwszy okręt kolumbijski, przybywający do Europy. Wiadomości, które przywiózł, są tylko dwoma dniami późniejsze od tych, które przez ostatni statek pocztowy odebrano.

Listy z Birmingham obeymują narzekanie na terazniejszą drogę żelaza, i twierdzą, iż jeśli terazniejsza cena potrwa, wyroby angielskie z tego kruszcu, będą musiały być droższe od zagranicznych. Radzą, aby dla zaradzenia temu, zmniejszono ogromne cło wchodowe od żelaza zagranicznego.

Odebrane tu listy z Fernambuco (w Brazylii) pod d. 26 grudnia donoszą o sprowadzeniu tam powstańców zabranych w niewolę z Bahii.

Listy z Lima pod d. 2 października donoszą, iż tam wkrótce spodziewano się weyścia wojska kolumbijskiego.

H I S Z P A N I A.

Madryt d. 3 lutego.

(z Korrespondenta Hamburskiego).

W niektórych okolicach Wyższej-Katalonii pokazały się kupy uzbrojonych ludzi.

Słychać, że rząd skłania się teraz do uznania 4tej części pożyczek stanów kortez, dla ułatwienia sobie zawarcia nowych. W Londynie pożyczka stanów kortez podniosła się bardzo znacznie.

Król Jmci nadał znowu moc królewskiemu postanowieniu z d. 19 sierpnia 1823, podług którego, wszyscy cudzoziemcy muszą się poddać przeglądaniu celnych urzędników, bez obecności konsula tego narodu, do którego cudzoziemiec należy.

Mówią tu, o wyciągnięciu kordonu na granicy portugalskiej: z przyczyny że kilka szwadronów jazdy, które przeszły na stronę Królowej, miały się udać do Meridy.

Sławna trzoda Torres-Paular, składająca się

z 15,000 owiec, ma być przedana. Wczora wieczorem przybył nadzwyczajny goniec z *Lisbony*, i wkrótce potem rozeszła się pogłoska, że Królowa żądała odwołania 5ch nowych ministrów, i ztąd miało nastąpić nowe poruszenie, które pociągnęło za sobą liczne uwięzienia. Lubo to tylko jest pogłoska; jednak zdaje się być rzeczą niezawodną, że w *Lisbonie* nowe wszczynają się niesnaski, którym także przypisują prędki wyjazd naszego posła przy dworze portugalskim.

Barcellona dnia 3 lutego.

(z teyże gazety.)

Jenerał D. Fr. Espoz y Mina; D. Ant. Roten, były gubernator tego miasta; D. Joaquim Busquet, wojskowy auditor, D. Fernando Butreu, naczelnik polityczny; D. Pedro Sans-Castellanos, auditor wojskowy; D. Francisco Milans, jenerał dywizyjny; i D. Ant. Gil, pułkownik; na rozkaz Króla Jmci pod d. 1 bieżącego miesiąca, powołani zostali przed sąd królewski, za zabicie Biskupa Wichañskiego D. Fr. Raymondo Strauch y Vidal.

— Dnia 8. —

(z Korrespondenta Warszawskiego)

Piszą z *Lisbony* pod d. 31 stycznia, że Pan Sylwester Pinheiro, pojedzie z posłem angielskim Panem Stuart do Rio Janeiro, dla ułatwienia układów z *Brezylją*.

Jeszcze jedna junta czyszcząca ustanowioną została. Będzie ona rozpoznawać prawa kobiet do pensji od rządu pobieranych, przez teraźniejszego Króla lub przez Karola IV wyznaczonych. Wdowy po wojskowych i sędziach, wyjęte są od tego.

W *Barcellona* tak dalece zawziętość jeszcze panuje, że kommandant francuzki, prześladowanych za zdania liberalne, pod swoją opiekę wziąć widział się zmuszonym.

Rząd nasz oczekuje z wielką niespokojnością wiadomości z Londynu, o postępie układów, tyczących się pożyczki, dla zawarcia których, wyjechali ztąd do Londynu pierwsi bankierowie nasi Gorbea i Ribacoba. Mówią, iż jeżeli niepowiedzie się Panu Zea ten zamiar, natenczas wyjdzie z ministerium wraz z Panem Ballesteros.

Xiążę Villahermosa powrócił znowu na miejsce swego poselstwa do *Lisbony*.

Lucyan Murat, znajduje się jeszcze zatrzymanym w *Algesiras*. Posel austriacki wstawia się za uwięzionym.

W *Barcellona* rozpoczęto proces przeciwko tym, którzy do sądzenia i stracenia Biskupa w *Vich* należeli. Poymano jednego z pierwszych prokuratorów i osadzone w więzieniu za to, że wtenczas niechciał się podjąć obrony tego prałata.

Intendent policyi kazał uwięzić wdowę po nieszczęśliwym jenerale Lascy, lecz na wstawienie się jener. Reiset uwolnioną już została. Jenerał ten osadził wszystkie więzienia strażą francuzką, i wydał surowy rozkaz Inspektorom więzień, aby nikt z uwięzionych za zdania polityczne, władzom hiszpańskim wydany nie był.

FRANCYA.

Paryż dnia 18 lutego.

(z Korrespondenta Hamburskiego.)

Król Jmci Sardyński mianował jenerała porucznika, Xiążęcia sabaudzkiego Carignan, jenerałem kawalerii.

Hrabia Kartageny (jenerał Morillo) posłał list do redaktora gazety *Pilote*, w którym umieszczoną w tej gazecie pogłoskę zbija, że jakoby on ma pensji 12,000 franków od rządu francuzkiego. „Jenerał Morillo, wyrażono w tym liście, nieotrzymał, ani żądał, od rządu francuzkiego pensji lub łaski, i nie będzie nigdy od nikogo żądać i przyjmować, tylko od własnej oyczyzny.

Powiadają, że Pan Porto-Sant, minister portugalski w *Madrycie*, ma być powołany do *Lisbony*, dla objęcia ministerium stosunków zewnętrznych, od czego się P. Pinheiro wymówił.

Wczora P. Ouvrard w więzieniu ś. Pelagii był badany przez sędziego P. Briere de Ligny.

— Dnia 19. —

(z Korrespondenta Warszawskiego.)

W dniu wczorajszym Xiążę Wołkoński, nadzwyczajny poseł NAYJAŚNIEJSZEGO CESARZA Jmci Rossyjskiego, miał prywatne u Króla wysłuchanie.

Arcey-Biskup paryzki i biskup hermopolitański, nie byli obecni na posiedzeniu Izby Parów, w czasie rozpraw o projekcie do prawa, względem znieważenia kościołów. Biskup hermopolitański, dla słabości zdrowia, nie mógł się znajdować.

(z Gazety Börsen Halle).

Zawczora wieczorem pracował Król Jmci z Ministrem stosunków wewnętrznych, Strażnikiem pieczęci i Prezydentem Rady.

Postanowieniem królewskim z dnia 16 t. m. mianowano komissją do sprawdzenia rachunków kraju, złożonych przez ministrów z roku 1824.

Słychać, że jenerałny poborca departamentu *Meurthe* został osadzony w więzieniu, z przyczyny liwerunków do *Hiszpanii*.

Gazeta *Etoile* wyraża: zdrowie Króla Hiszpańskiego jest zawsze nabawiające niespokojnością, podagra miała pójść do żołądka.

Gazeta *Constitutionel* donosi: Król Neapolitański skassował ograniczenia, włożone na wprowadzanie towarów angielskie.

Gazeta *Etoile* donosi, iż uwięziono wojskowego Intendenta *Sicarda* i podintendenta *Dhaquet*, oraz innych 20 osób, pomiędzy którymi znajdują się oficerowie sztabowi.

TURCYA.

Stambul dnia 25 stycznia.

(z Gazety Warszawskiej.)

Wiadomość o wylądowaniu kilku tysięcy woyska egipskiego pod *Modon*, zasadzała się na mylném doniesieniu lub nieporozumieniu, chociaż przesłał ją Porcie Basza smyrneński i lubo ją kilka prywatnych listów potwierdzało. Zdaje się, iż *Ibrahim* Basza wysłał z *Suda* kilka okrętów wojennych z żywnością dla twierdz *Modon* i *Coron*, lecz nie było na nich woyska. Okręty zaś, z którymi *Ibrahim* Basza wypłynął z *Suda*, udały się do *Rhodus* dla przewiezienia ztamtąd woyska, dział i zapasów wojennych do *Suda*, gdzie potem mają być przedsięwzięte wszelkie przysposobienia do rzeczywistej wyprawy.

Odebrano tu wiadomość z *Prewazy*, iż *Omer* Basza z woyskiem swoim, którego liczba nie jest wymienioną, udał się z *Arta* do *Janiny*, co okazuje widoczny opór rozkazowi, aby się połączył z *Baszą Saloniki*. Jeśli się to potwierdzi, nie pozostaje mu nic innego, jak przeysć do powstańców, ile że stronnictwo jego w *Albanii* bardzo się zmniejszyło, a krok taki niepolepszyłby krytycznego jego stanu i przyszłego losu. Tymczasem mianowanie *Redszid* Baszy *Baszą Janiny* i *Delvino* (*), skutkowało bardzo pomyślnie w tamecznych okolicach, i różni znakomici dowódcy greccy, tak w *Agrapha*, jako też w *Epirze*, zaraz po wiadomości o tym wyborze, oświadczyli posłuszeństwo swoje.

O wojnie domowej w *Morei* to tylko wiemy, co donoszą gazety idryjskie. Piszą one pod d. 18 grudnia, iż część buntowników stojących przy *Agios Georgios* cofnęła się, a do innych strzelało z dział, sprowadzonych z *Napoli*; iż *Hadszi Christo* wszedł d. 14 grudnia do *Trypolizy*; iż *Kolletis* z częścią woyska swego zajął *Calposita* i osadził *Travelas Vostizza*; iż rokosz wszedzie przytłumiono i t. d. Donoszą daley pod d. 22 grudnia, iż dnia 19 tegoż miesiąca buntownicy, którzy jeszcze pozostali przy *Agios Georgios*, opuścili to stanowisko, i udali się do *Trikala*, (którego to miejsca nie można brać za *Trikala*, zwane także pospolicie *Trikala*, w *Tessalii*); że po wey-

(*) Jest to ten sam Basza, który w końcu roku 1822 dowodził pierwszą wyprawą przeciw *Missolunghi*, i musiał jej zaniechać, gdy przez niewątpliwą już wtedy jeszcze zdradę *Omera Vrione*, doznał d. 6 stycznia 1825 wiadomej porażki. (Przypisek Dostrz. Austr.)

ściu wojska rządu greckiego do *Vostizza*, różni naczelnicy buntowników, mianowicie *Longo*, a podług innych wiadomości, także i *Sissini*, uciekli i t. d.

NIDERLANDY.

Amsterdam dnia 12 lutego.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*)

Przełom grobli Waterlandzkiej jest 96 stóp głęboki a 33 prętów szeroki. Spodziewają się, że w tym jeszcze miesiącu naprawiony będzie, względnie czego wyszły już rozkazy królewskie. Groblę tę założono za rządów francuskich, podług planu, którego inżynierowie hollenderacy dobrym nie znaydowali.

Bruzella dnia 13 lutego.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Wyszedł rozkaz królewski, aby wszystkie zbożem naładowane okręty, udały się w te miejsca, gdzie powódź najwięcej zniszczenia zrzadziła.

Xiążę Oranii wyjechał pozawczora, w towarzystwie adiutantów swoich do Hollandyi.

Donoszą z Amsterdamu, że piękna okolica *Brook* zupełnie także wodą zalana została.

— Dnia 15 —

(z *Gazety Warszawskiej*).

Król Jmć przeznaczył 100,000 złotych hollenderskich z prywatney swojej kassy, na wsparcie nieszczęśliwych dotkniętych powodzią.

Donoszą z *Elburga*, iż w tamecznych okolicach przez zerwanie tam podczas powodzi, 2000 ludzi utraciło mieszkanie i sposób do życia. Obawiano się zalania całego miasta, gdyż woda wezbrała na 14 stóp wyżej nad zwyczajną wysokość. Do dnia 11 b. m. przeszło 200 ludzi uratowano od utonięcia.

— Dnia 16. —

Wczora druga Izba powszechnych stanów odebrała poselstwo królewskie z projektem do prawa, aby przeznaczono kapitał 8 milionów złotych niderlandzkich na naprawę szkód, zrzadzonych przez powódź, i wsparcie nieszczęśliwych ofiar tego smutnego wypadku w całym kraju. Oficerowie i żołnierze stojącego tu na osadzie pólku huzarów dali jednodzienną płacę na ten cel dobroczynny.

W *Campen*, gdzie woda dnia 9 b. m. opadła, nikt nie utracił życia. W *Zwoll* utonęło 25 ludzi, a 160 uratowano. W *Geenemunden* utonęło 20 ludzi i 300 sztuk bydła. 30 domów zostało zupełnie zniszczonych, a 80 bardzo uszkodzonych. W *Blankenham* 40 ludzi utraciło życie; ze 20 ludzi, którzy się schronili na dach pewnego domu, po obaleniu się tegoż domu, 10 tylko uratowano. W *Steenwykerwald* utonęło 40 ludzi, a 1600 utraciło mieszkanie i t. d. Trzebaby kilku arkuszy papieru, na samo tylko wyliczenie nieszczęśliwych przypadków w tej prowincyi.

Następujące zdarzenie dowodzi rzadkiej odwagi kobiecej: W okolicy *Thisselt*, młoda włoszanka, słysząc zbliżającą się wodę do mieszkania, wzięwszy śpiesznie chorą swoją matkę na ramiona, zaniosła ją na górę, i podobnie uratowała pięcioro dzieci sąsiedzkich, których rodzice zajęci byli robotą przy tamach. Zeszła potem z góry dla wzięcia żywności, lecz już musiała brnąć w wodzie po szyję, i ledwo mogła wyjąć nieco chleba z szafki. Gdy wróciła na górę, woda zaczęła tak nagle wzbierać, że już pod dach dochodziła. Zrobiła więc śpiesznie z desek i drągów niejakie rusztowanie, położyła na nim matkę i pięcioro dzieci, a potem sama weszła. W tym okropnym stanie zostawała ze wszystkiemi do dnia następującego, kiedy łódka, która już kilku ludzi uratowała, iich także od blizkiej śmierci ocaliła.

— Dnia 18. —

Zbierana w *Amsterdamie* składka dla wspar-

cia nieszczęśliwych, dotkniętych powodzią, wynosi już milion złotych hollenderskich. Jeden z członków pierwszej Izby powszechnych stanów dał na ten cel 100,000 złotych hollenderskich.

Sprowadzono już wszystkie materiały do naprawy tamy w *Durgerdam*, i spodziewają się ukończyć ją na dzień 25 b. m. Czynność administracyi i usiłowania mieszkańców wyspy *Walcheren* czynią nadzieję, iż przed następnym wezbraniem morza, tak główna tama, jako też inne mniejsze, zostaną naprawione.

Donoszą z *Leenwarden*, iż cała tameczna prowincya jest w naysmutniejszym stanie. Okolica ta niegdyś urodzajna i moonemi tamami otoczona, dziś w wielu miejscach podlega wezbraniu i opadaniu morza. Woda za każdym wezbraniem stan jej pogorsza. Tysiące ludzi utraciło mieszkanie i majątek. Kłóscioły są napelnione ludźmi i bydłem. a brak żywności odczuć się daje. Niemasz nawet śladu wsi rozmaitych; woda zalała przeszło 200,000 morgów urodzajnego gruntu, i zrzadziła milionowe szkody. Wiadomości z *Harlem* nie są pomyślniejsze. Niedaleko *Kamper* 200 domów wiejskich zostało zupełnie zniszczonych; 47 ludzi i 3,200 sztuk bydła utonęło. W *Kuinder* jest 27 zniszczonych domów; niedaleko *Steenwykerwold* 40 ludzi życie utraciło, i t. d.

W Ł O C H Y.

Od granic włoskich dnia 14 lutego

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Mrozy i śniegi zrzadziły wiele nieszczęśliwych wypadków nagościńcach w Królestwie Neapolitańskim. Dnia 17 grudnia, młoda wieśniaczka, wracając do domu zablakała się na górze *Locca*, i zmarła w nocy. Podobnego losu doznała d. 6 b. m. kobieta, jadąca konno z *Rocca di Mezzo* wraz z mężem, który jej pieszo towarzyszył. Oboje w nocy zgubili drogę, i żadnym sposobem z głębokiego śniegu wydobyć się nie mogli. Przełożeni gminy, do której dążyli, oczekując ich do późney nocy, posłali ludzi, aby ich szukano na trakcie; ci znaleźli kobietę zupełnie odrętwiałą, lecz za pomocą lekarską została przywróconą do życia; mąż zaś był bez duszy. Oprócz tego, w różnych okolicach tamecznych 5 ludzi utraciło życie od mrozów.

Numer I Dziennika Wileńskiego 1825 zawiera następujące materje: *Historja*: Rzut oka na wypadki Europy w r. 1824. — Wyjątki z Pamiętników Fuszego. — *Podróże*. Podróż Henryka Miontolego do kościoła Jowisza ammońskiego w pustyni libyjskiej i do wyższego Egiptu, odbyta w roku 1820 i 1821 z niem. przekł. Jul. Szczesnowicza. — *Poezya*: O Harmonii naśladowczy, ułomek z poetyki Widy, przedkład Jul. Korsaka. — Piosneczki Adama S.: Prośba do dwónasto-letniej dziewczyny. — *Szczególne* — Pokoy stacony — Muszka — Ządania przy odjeździe. — Do A. przez A. B. — Bayki Jana Gw. Styczyńskiego: Szczury — Wdowiec i wdowa — Kula i proch — Lis, pies i zając — Wosk. — *Zdania i przypowieści*. — *Rolnictwo*. — Sposób klasyfikowania gruntów. — *Wiadomości Literackie*. — I *Towarzystwo*. — Ces. tow. Ekon. Petersb. — Tow. przyj. liter. ros. — Towarzystwo starożytności skandynawskich. — Cesar. uniw. Dorpac. — Obser. uniw. dorp. — Król. uniw. warsz. — Akad. Szwedz. — Szkoła dla córek żołnierskich gwardyi. — II. *Nekrolog*. — Szczedrin. — Wolke — Zaleski. — III. *Wynalazki i Rozmaitości*. Pomnik Lomonosowa. — Rękopisma orientalne. — Dawne wyd. dzieł Shakspear. — Podróż Sjoegrena po Rosyi. — Sol jako środek użyźnienia. — Żupy wielickie. — IV. *Bibliografia*. Nowe dzieła polskie.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 25.

Wilno dnia 27 lutego v. s. 1825 Roku.

Przedaż towarów.

1. Tamożnia Wileńska ogłasza, że w niey dnia 5 następującego miesiąca marca przedawać się będą następujące skonfiskowane towary: płótna holenderskiego 57 arsz., płótna szwabskiego 18 $\frac{1}{2}$ arsz., płótna farbowanego 27 $\frac{1}{2}$ arsz., płótna białego 16 $\frac{1}{2}$ arsz., muslinu nabijanego w kwiaty 22 $\frac{1}{2}$ arsz., perkalu nabijanego w kwiaty 154 arsz. 15 wiersz., kreponu bawełnicznego różnokolorowego 27 arsz., materji bawełniczney 2 arsz. 14 wiersz., chustek bawełnicznych nabijanych 22 sztuki, szlafmic bawełnicznych białych 23 sztuki, demikatonu czarnego 2 $\frac{3}{4}$ arsz. 3 wiersz., nankinu różnokolorowego 65 arsz. 14 wiersz., płócienka kratkowanego 28 arsz., petyfieniu białego 9 arsz., kalenkoru bawełnicznego 28 arsz. 11 wiersz., sukna różnokolorowego 130 arsz. 3 wiersz., czerkasu 36 $\frac{1}{2}$ arsz., barakann 26 $\frac{1}{2}$ arsz., kamlotu różnokolorowego 72 arsz. 3 wiersz., materji wełnianej 12 $\frac{1}{2}$ arsz., bacheramy wełnianej 1 arsz. 2 wiersz., flaneli białej angielskiej 37 $\frac{1}{2}$ arsz., merynosu 2 arsz. 2 wiersz., stamedu 1 $\frac{1}{2}$ arsz., aksamitu czarnego 3 wiersz., racymoru 7 $\frac{1}{2}$ arsz., półjedwabnej materji 8 $\frac{1}{2}$ arsz., grodytury 6 $\frac{1}{2}$ arsz., gradynapolu 10 arsz., chustka tyczakowa 1. Dnia 26 februaryi 1825 r.

Zarządzający Jan Paulson.

Sekretarz Kierbedź.

1. Oświadczenie Imieniem Sukcessorów zeszl. s. p. Stanisława Antonina Umińskiego Szambelana b Dworu Polskiego, i Józefa Antoniego Ostrowskiego Pułkownika b Wojsk Polskich, przeciwko JW. Piotrowi Bogurskiemu b Asses. 2go Depart. S. Głgo Grodz. dla opublikowania przez Gazetę Kuryera Litewskiego w r. 1822 8bra 13 przed Aktami Ziemsk. Pttu Nowogrodz. zapisanym i w tymże roku przez Gazetę Kuryera Litew. opublikowanym oświadczeniem swoim, ogłaszając się byż pretensorem do dóbr Lachowicz i Nikonówki w Guber. Wołyńskiej w pcie Zytomirskim położenie mających, na zł. 1,290,354 i odwołując się do procedury o takową summę wiedzonego a w drodze onego do pouzyskiwanych konwikcyów skończył na tym, że gdy żalący się od przystąpienia do oczywistej w Sądzie Ziem. Nowogrodzkim rozprawy usuwają się, a dobra rzeczzone w inne ręce postąpić mają zamiar, więc JW. Bogurski jako tak ważny pretensor przeciwko wszelkim czynnościom manifestuje się, czyli co jedno znaczy, wolności rządzenia się sukcesorom zeszl. Szambellana b: D. P. swoją własnością, zaprzecza. Opuszczony i zamilczany przez JW. Bogurskiego dekret Sądu Głw. 2go Depart. Guber. Grodzień., przez który pouzyskiwane przez JW. Bogurskiego wrzeczy takowych pretensyów konwikcy zostały pokassowane, ponieważ był zdolny zabezpieczać spokojność żalących się i ponieważ w ich układach o dobra Lachowce i Nikonówkę uchylał na stronę nie-

rzetelne oświadczenie JW. Bogurskiego, dla tego nie widzieli koniecznej potrzeby śpiesząc się z odpowiedzią na one; lecz żeby przekonać JW. Bogurskiego, kto, komu, wiele i za co jest winnym, kontynuowali w Ziem. Nowogrodz. proceder. Dekret oczywisty pomienionego Sądu Ziem. Nowogrodz. pod datą 7 apr. 1823 zaferowany, acz dosyć dla JW. Bogurskiego przychylny, unikczemnił do ostatku jeżgo do dóbr Lachowicz i Nikonówki pretensyą; bo nie tylko z dowodów, ale nawet z własnego zgodzenia się JW. Bogurskiego na rescissyą tego prawa, jakie potrafił JW. Bogurski uzyskać od zesłego Szam. Umińskiego, okazało się: iż nie żalący się ale obżałowany, oprócz należnego powrotu dóbr Dorohiczynskich w Gubernii Grodzień. Pcie Kobryń. sytnowanych, znaczne i więcej miliona zł. summy wynoszące jest winnym, niżeli więc ta sprawa w Sądzie Głw. Grodzień., dokąd drogą appellacyi została przeniesiona, doczeka się swojego przeznaczenia, żeby tymczasem JW. Bogurski w żadne z nikim o dobra Dorohiczyn i dalsze fundusze, jedno do powrotu, a drugie do odpowiedzi żalącym się należne, nie mógł wchodzić opisy, lub jakiekolwiek układy, w tym celu, w referencyi do zanesionego już w Sądzie Głównym Grodzień. pod datą 1 xbra 1824 roku oświadczenia, niniejsze w skróconych i więcej w sobie tollerencyi mających wyrazach, oddaje się do zapisania w Akta Ziem. Pttu Grodzień. Datt r. 1825 febr. 9 dnia. Z polecenia WW. Umińskich takowe oświadczenie podpisują. Alexander Maciejewski.

Roku 1825 miesiąca februaryi 13 dnia, przed Sądem Ziemskim Pttu Grodzieńskiego stawając obecnie W. Alexander Maciejewski, powyższe oświadczenie dla zapisania do protokufu potocznego tego Sądu podał, i na to się własnoręcznie w tymże protokule podpisał, poświadczamy. Jan Sokołowski Prez. Ziem. Pttu Grodzień. Antoni Borzęcki Sędzia. Jan Baranowski Sędzia Ziemski Pttu Grodzień. Mateusz Brzozowski Sędzia Ziem. Waleryan Kurodowski Pisarz Ziemski Pttu Grodzień.

Ze powyższe oświadczenie co do słowa w Akta wpisane świadczą. Józef Nadolski Regent Ziemski Pttu Grodzień.

Takowe oświadczenie wolno drukować w Gazecie Kuryera Litewskiego. Jan Sokołowski Prezydent Ziem. Pttu Grodzień.

1. Sąd Konsystorza Rzymsko-Katolickiego Mińskiego, skutkiem swej rezolucyi, na podaną prośbę o rozwód od Urney Brygidy z Walickich Giedroyciowej w dniu 22 januar. terażn. 1825 roku zapadły, stosownie do Ukazu Rządzącego Senatu, powołuje Urodzgo Jana Giedroycia męża żalcey, na termin prawny półroczny, od daty pierwszej tey Awizacyi liczyć się powinny, dla assystencyi processowi rozwodowemu z instancyi jego żony w tym Konsystorzu napoczętemu. z tém ostrzeżeniem: że jeżeli w terminie prawnym, sam osobiście

lub przez prawnie umocowanego, w tym Sądzie niepojawi się, tedy sprawa rozwodowa, po uprzątnieniu prawnych akcesoryów, tylko przy asystencji przysięgłego Defensora, ultimarnie rozsądzoną zostanie. R. 1825 febr. 21 d. Mińsk.

Asesor Kanonik X. Ignacy Męcinski.
Sekretarz Kazimierz Ordyniec.

1. Niżej podpisany ma sobie za honor uwiadomić przez Gazetę, iż życzącemu mógłby założyć ogród szpacyerny w gęście angielskim, w urządzeniu onego w części nadmienię, w którym można mieć altany chińskie, włoskie, angielskie, baldachimy Tureckie i groty różne, kaskady, różne strumyki szumiące, fontanny w różnych figurach wytryskające, dom pustelnicy z piękną kaplicą i z kanałem, w którym ryby z blachy dętej można łowić wędą jak gdyby żywe, skały i różne zwaliska wyobrażenia murów egipskich, gdzie i innych wiele rzeczy w nowych gustach, życzącemu wprzód na planie stosownie do miejsca i pozycyi okażę, takowy ogród bez wielkiego kosztu może być zrobiony. Życzący może zgłosić się do miasta Kowna w dom JP. Wiewiorkowskiego. Zajmujący się tym planem Antoni Bukowski.

Nasienie czerwonej koniczyzny.

2. Można je dostać za pomierną cenę, wschodu pewnego, w pałacu JW. Jenerała Hrabiego Paca przy ulicy wielkiej, ktoby chciał kupić, spytać raczy u JP. Janowskiego mürgrabiego tego pałacu.

3. Od Litewsko - Grodzieńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż część majątku Łopienicy położonego w tutejszey gubernii w Wołkowyskim powiecie, wydzielona przez Czachecki Sąd Exdywizorski byłemu dzierżawcy w Gubernii Grodzieńskiej trunkowego odkupu Józefowi Houwaltowi, w której znajduje się ziemi 2 włoki 17 morgow i 257 prętow, także 3 męskiej i 2 żeńskiej płci dusz, przynosząca rocznego dochodu 21 rub. 75 kop. sr.; oceniona 471 rub. 42½ kop. srebr., za nagromadzone na pomienionym Houwalcie skarbowe niedoimki, przeznaczona na sprzedaż; na jakowy przedmiot naznaczone dla targow dwa terminy: 10 i 11 marca teraźn. 1825 r. w Wołkowyskiej szlacheckiej Opiece, a trzeci i ostateczny we trzy miesiące od dnia wydrukowania tego ogłoszenia w St. Petersburgkich albo Moskiewskich gazetach w guberskim Rządzie; a zatem życzący kupić pomienioną część majątku, zechcą przybyć dla targow w naznaczonych terminach z odpowiadającemi kapitałami. Dnia 12 februaryi 1825 roku.

Sekretarz Tadeusz Afanasowicz.
Naczelnik stołu Sobolewski.

3. Przez odezwę swoją do JW. Cywilnego Gubernatora przysłana, Główny Rząd miasta Florencyi we Włoszech, czyni wiadomo: iż zmarły dnia 13 maja 1823 roku w Wiedniu

Graf Franciszek syn Stanisława Bandinelli, w testamencie swoim dnia 29 kwietnia 1823 r. sporządzonym, a dnia 13 maja tegoż samego r. ogłoszonym, w punkcie 16 między innemi zapisami ustanowił w tych słowach: „Na uniwersalnych sukcesorów całkowitego mojego pozostałego, tu nielokowanego majątku i dóbr moich we Florencyi sytuowanych, wzywam Bandinellów w Litwie mieszkających, a mianowicie tych, którzy złożą dowody, iż są najbliższymi moimi krewnymi. Jeżeliby zaś ci już poumierali lub też tej sukcesyi przyjąć niechcieli, wtym razie mieć chcę za sukcesorów moich, urodzonych Bandinellow w Sienie, we Włoszech mieszkających, a mianowicie tych, którzy podług praw i zwyczajów, najblizsze do pozostałości po mojej rodzinie, mieć będą prawo.“

Aże Cesarsko Królewski Trybunał w Wiedniu przez wyrok swój dnia 9 lipca 1823 r. przeznaczył termin do stawienia się rok jeden tygodni sześć i dni trzy wszystkim tym, którzyby inniemali mieć prawo do sukcesyi będącej w Wiedniu, ażeby tam przed Trybunałem przedstawili swoje stosowne pretensye, inaczej dziedzictwo przyznane będzie temu, który bliższości pokaże prawo.

Dla tego tenże Główny Rząd we Florencyi ogłasza: iż przez wyrok swój dnia 3 xbra 1823 roku zapadły wskazał również termin rok jeden, tygodni sześć i dni trzy każdemu, ktoby okazał prawo najblizsze następstwa będącego we Florencyi Xięstwa Toskańskiego do spadku Pana Franciszka Bandinellego, i żeby w tamtejszym Rządzie okazał stosowne dowody, inaczej po upłynionym terminie będzie postąpiono wedle prawa.

Podpisał } M. Nikolini Prezyd. Główn.
Rządu we Florencyi.
} Gherardini Pisarz tegoż Rządu.

Wyjeżdżają za granicę.

1. Wyjeżdżają za granicę na powrót do miasta Memla: Anteprener niemieckiego Teatru Johan Heckert z rodziną swoją i służącymi, oraz Sufler Frydrych Gitner, Garderobmeyster Franc Henrych, i Maszynista Jakób Krystyan Gryniak. Zatem jeżeliby kto miał do nich jaką pretensyą, ma się niezwłocznie zgłosić do Policji. Wileński Pohcimeyster Radzca Stań Szlykoff.

Nowe Dzieła.

Zabawki Wierszem Ignacego Kulakowskiego. W Wilnie w drukarni A. Marcinowskiego 1824.

Dostać można w Redakcyi Kuryera Litewskiego. Cena Exemplarza:
na papierze białym kop. 60
— — — moskiewskim 45
— — — ordynaryynym 30

Kurs wileński na asygnaty od dnia 24 stycznia rubel srebrny 3 rub 77½ kop. imperyal 37 r. 70½ k

Obserwacje meteorologiczne.	Czas obserwacji.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatr y.	Odmiana w powiet.
	d. 26 godz. 6 z rana	28 cal. 6 1 lin.	— 11 stopni.	Wschodni.	Pogoda.
	dnia 27 — — —	28 — 5,8 —	— 8 — —	Polud. Wsch.	Pogoda.